

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~14001: 2004~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

Załącznik nr 3 do umowy nr .....

z dnia .....

Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące dostawców/wykonawców realizujących na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu dostawy/prace przez nią zlecone oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

1. **Zasady ogólne.**

1.1.1. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu jako zamawiający dostawy/usługi/roboty budowlane wykonanie zapewnia dostawcą/wykonawcom możliwość organizowania i prowadzenia prac zapewniając bezpieczeństwo i higienę pracy, bezpieczeństwo p.poż. oraz ochronę środowiska, a jako wynajmujący zapewnia firmom możliwość prowadzenia działalności w sposób zgodny z przepisami bhp, ppoż. i ochrony środowiska.

1.1.2. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane przygotowywać i organizować oraz prowadzić prace w sposób zapobiegający:

- wypadkom,
- chorobom zawodowym,
- pożarom,
- degradacji środowiska,
- uszkodzeniom urządzeń, instalacji oraz narzędzi, itp.,
- pogorszeniu środowiska pracy.

1.1.3. Pracownik (łącznie z kierownictwem przebywającym na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu) firmy wykonującej dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu musi być przeszkolony w zakresie obowiązujących w PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu przepisów bhp, p.poż. i ochrony środowiska.

1.1.4. Pobór energii elektrycznej i pozostałych mediów możliwy jest tylko w miejscach wyznaczonych przez inspektora nadzoru w porozumieniu z odpowiednimi służbami PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu. Podłączenie obiektów, maszyn, urządzeń i

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ~~bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony~~ ~~środowiska obowiązujące~~ na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~14001:2004~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

elektronarzędzi do sieci może odbywać się po przedłożeniu inspektorowi nadzoru protokołów z pomiarów skuteczności ochrony przeciwporażeniowej i rezystancji izolacji obwodów zasilających.

- 1.5. Wykonawcy realizujący zlecone przez PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu usługi/roboty na terenie PKM Sp. z o.o. oraz najemcy pomieszczeń, terenów a także maszyn i urządzeń są zobowiązani do właściwego zabezpieczenia obiektów, maszyn, urządzeń i sprzętu przed kradzieżą.
- 1.6. Najemcy pomieszczeń lub obiektów winni przekazać do Ochrony obiektu komplet kluczy (zaplombowanych) w celu umożliwienia prowadzenia akcji gaśniczej (w wypadku pożaru) w tych pomieszczeniach.

2. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów bhp obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

2.1. Przy konserwacji, przebudowie, rozbudowie, remoncie urządzeń energetycznych tj. elektrycznych, ciepłno-mechanicznych, ciepłowniczych, hydrotechnicznych i gazowych obowiązują między innymi następujące postanowienia:

- a. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28.03.2013r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz. U. 2013.492),
- b. Rozporządzenie Min. Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 2003.169.1650 z późniejszymi zmianami),
- c. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20.09.2001r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U.2001.118.1263),
- d. Rozrządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 06.02.2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. 2003.47.401)
- e. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26.06.2002r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. 2002.108.953 z późniejszymi zmianami),
- f. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6.09.1999r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprzadzaniu gazów płynnych - (Dz. U. 1999.75.846 z późniejszymi zmianami).

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ~~bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony~~ ~~środowiska obowiązujące~~ na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~14001: 2004~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

2.2. Przy wykonywaniu robót przy urządzeniach energetycznych wykonawca jest zobowiązany dostarczyć wykaz pracowników zawierający imiona i nazwiska oraz rodzaj kwalifikacji do eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń energetycznych, a także uprawnień do robót spawalniczych, obsługi urządzeń dźwignicowych, itp.

2.3. Firmy używające spawarek do robót ziemnych związanych z pracami przy urządzeniach i instalacjach energetycznych, zobowiązane są w szczególności:

- przeprowadzić okresowe badania spawarek wraz z badaniem ochrony przeciwporażeniowej- przed przystąpieniem do robót budowlanych przedłożyć stosowne dokumenty,
- wyłączać spawarki w czasie postoju dłuższego niż 5 minut,
- prawidłowo podłączać przewody.

2.4. Pracownikom Wykonawcy zabrania się kierować wózkami z napędem silnikowym będącymi na wyposażeniu PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

2.5. Pojazdy będące własnością Dostawcy/Wykonawcy/ Najemcy mogą poruszać się po terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu za specjalnym zezwoleniem, przestrzegając na całym terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu maksymalnej szybkości określonej znakami drogowymi.

2.6. Pracownik dozoru Służby BHP nadzorujący pracę firmy w PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu jest zobowiązany, na wniosek Dostawcy/Wykonawcy doinformowania o ryzyku zawodowym i zagrożeniu dla zdrowia i życia, jakie wiąże się z wykonywaną pracą oraz o występujących warunkach środowiska pracy oraz o środkach likwidujących lub ograniczających to ryzyko i zagrożenie.

2.7. Pracownicy firm są zobowiązani do stosowania sprzętu ochronnego odpowiedniego do warunków prowadzonych prac i występujących zagrożeń, a w szczególności:

- a) stosowania środków ochrony słuchu w miejscach pracy, gdzie występuje przekroczenie NDN hałasu,
- b) stosowania masek przeciwpyłowych i okularów ochronnych przy pracach, przy których występuje zapylenie,
- c) stosowania sprzętu zabezpieczającego przed upadkiem przy pracach na wysokości i w zagłębieniach powyżej 2m.

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ~~bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony~~ ~~środowiska obowiązujące~~ na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~14001: 2004~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

2.8. Dostawcy/Wykonawcy przebywający na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do niezwłocznego informowania o każdym wypadku przy pracy Służby BHP PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

2.9. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu deklaruje udostępnienie niezbędnych informacji i materiałów oraz udzielanie wszechstronnej pomocy zespołowi badającemu okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy, a także udział przedstawiciela służby bhp w pracach tego zespołu.

3. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów p.poż. obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

3.1. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do użytkowania i utrzymania w stanie zabezpieczonym przed powstaniem pożaru budynku, urządzenia, składowiska.

3.2. W obiektach i na terenach do nich przyległych zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnić prowadzenie działań ratowniczych i ewakuacji, a w szczególności:

- a. używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
- b. gromadzenie i przechowywanie materiałów opałowych, tarcicy oraz innych materiałów palnych pod ścianami budynków, a szczególnie pod ścianami budynków posiadających otwory okienne i inne,
- c. ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- d. składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji,
- e. rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowania lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym dopuszczalne jest wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i przykryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych pod warunkiem zastosowania odpowiednich, przeznaczonych do tego celu podgrzewaczy,
- f. **obowiązuje bezwzględny zakaz ustawiania stanowisk do podgrzewania smoły na terenie stacji paliw i w odległości mniejszej niż 15 m od niej, powyższy zakaz**

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ~~bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony~~ ~~środowiska obowiązujące~~ na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~14001: 2004~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

dotyczy również barków olejowych, magazynów płynów eksploatacyjnych jak i również magazynów odpadów niebezpiecznych.

3.3. Użytkownikom urządzeń zasilanych energią elektryczną lub gazem palnym zabrania się dokonywania czynności, które mogłyby stworzyć zagrożenie pożarowe lub wybuchowe. W szczególności zabrania się:

- a. użytkowania dodatkowych ogrzewczych urządzeń elektrycznych,
- b. korzystania z uszkodzonych lub niesprawdzonych instalacji, urządzeń elektrycznych i gazowych,
- c. włączania do sieci jednocześnie urządzeń elektrycznych w takiej ilości, że łączny pobór energii elektrycznej może wywołać przeciążenie,
- d. pozostawienie bez dozoru włączonych do sieci urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej eksploatacji,
- e. zastawianie dojścia do czynnych tablic rozdzielczych, wyłączników, przełączników itp. urządzeń elektrycznych,
- f. pozostawianie nie wyłączzonego urządzenia elektrycznego po zakończeniu pracy w magazynach, pomieszczeniach produkcyjnych itp.,
- g. przechowywanie w pomieszczeniach wewnątrz budynków butli napełnionych gazem palnym, w tym gazowych agregatów spawalniczych.

3.4. Dostawcom/wykonawcom zabrania się dokonywania samodzielnie przeróbek i remontów urządzeń oraz instalacji elektrycznych lub gazowych, budowy dodatkowych punktów poboru energii elektrycznej lub gazowej bez zgody PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

3.5. Ponadto zabrania się:

- a) używania otwartego ognia i palenia tytoniu w miejscach zakazanych,
- b) pozostawiania po zakończeniu pracy maszyn oraz urządzeń technicznych nie oczyszczonych z pyłu, kurzu, smarów, palnych odpadów produkcyjnych itp.,
- c) przechowywania w pomieszczeniach produkcyjnych płynów łatwo zapalnych w ilościach większych aniżeli wynosi zapotrzebowanie dobowe,
- d) pozostawiania czyściwa do maszyn oraz przetłuszczonych szmat bez zabezpieczenia w zamkniętych naczyniach z materiałów niepalnych,

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008 ~~14001:2004~~ PN-N 18001:2004
	~~<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące</i>~~ <i>na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

- e) przechowywania odzieży ochronnej i roboczej w miejscach nie przeznaczonych do tego celu,
- f) przechowywania w bezpośrednim sąsiedztwie, bez należytego zabezpieczenia substancji, których wzajemne oddziaływanie może spowodować zapalenie się lub wybuch.

3.6. Najemcy pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązani zaopatrzyć się w sprzęt ppoż., który powinien być umieszczony w dostępnym miejscu oraz zawiesić wymagane oznaczenia i stosowne instrukcje. Szczegółowe zasady określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 3.11.1992r. w sprawie ochrony p.poz. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 92, poz. 460 z późniejszymi zmianami).

Ponadto najemcy i właściciele pomieszczeń i terenów zobowiązani są do oznakowania w/w obiektów z podaniem nazwy firmy wraz z informacją o kontakcie z osobą odpowiedzialną za obiekt.

3.7. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu winny znać:

- zasady postępowania w razie pożaru oraz po jego zakończeniu,
- zasady gaszenia urządzeń elektrycznych,
- zasady postępowania przy gaszeniu człowieka,
- wyjścia ewakuacyjne ze stanowiska pracy,
- zasady bezpiecznego magazynowania butli i gazowych agregatów spawalniczych.

4. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

4.1.1. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do stosowania zasad ochrony środowiska i przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów, tzn. do:

- a. ochrony gleby i powierzchni ziemi przez niedopuszczenie do zanieczyszczeń szkodliwymi substancjami np. olejami, smarami, farbami, produktami zawierającymi składniki trujące,

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008 ~~14001:2004~~ PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ~~bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony~~ ~~środowiska obowiązujące~~ na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

- b. składowania materiałów przewidzianych do wykonania robót i powstałych odpadów w miejscach uzgodnionych z gospodarzem terenu, w sposób zapewniający ochronę środowiska,
- c. oszczędnego korzystania z wody,
- d. nie używania dla celów przemysłowych wody pitnej,
- e. nie wprowadzania do kanalizacji zakładu substancji szkodliwych i trujących lub wylewania ich na powierzchnię,
- f. utrzymywania czystości i porządku na użytkowanym terenie lub obiekcie włącznie z oczyszczaniem dróg zakładu.

4.2. Zabrania się:

- a. zanieczyszczenia stref ochronnych ujęć wody i ich najbliższego otoczenia oraz pozostałych terenów należących do PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu,
- b. emitowania do powietrza i wprowadzania do ścieków oraz gleby substancji chemicznych bez uzgodnienia z Wydziałem Ochrony Środowiska,
- c. wycinania drzew i krzewów na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu bez uzgodnienia wycinki z Wydziałem Ochrony Środowiska i uzyskania pozwolenia na wycięcie drzew i krzewów,
- d. działania powodującego niszczenie trawników, zieleni służącej wiązaniu gleby (np. obwałowania składowiska),
- e. stosowania urządzeń powodujących nadmierny hałas lub wibracje, względnie emitujących szkodliwe promieniowanie,
- f. stosowania urządzeń zawierających substancje emitujące promieniowanie jonizujące bez uzgodnień z właściwymi organami (Państwową Inspekcją Sanitarną, Służbą Ochrony Radiologicznej),
- g. prowadzenia działań ingerujących w środowisko, a nie przewidzianych przez PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu pozwoleniami i decyzjami właściwych organów,
- h. korzystania ze składowiska odpadów nieprodukcyjnych (zagospodarowanie odpadu wytworzonego przez wykonawcę należy do niego).

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	ISO 9001:2008
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące</i>	~~14001:2004~~
	<i>na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	PN-N 18001:2004
WYDANIE: 04	DATA: 6 czerwiec 2014 r.	

Działania takie wymagają wcześniejszych uzgodnień z terenowymi organami inspekcji sanitarnej i ochrony środowiska.

- 4.3. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu zastrzega sobie możliwość kontroli działalności firm pracujących na jej terenie przez Wydział Ochrony Środowiska oraz prawo do ewentualnego wstrzymania robót bez odszkodowania, jeśli zostanie stwierdzone zagrożenie środowiska.
- 4.4. Działalność polegająca na uzgodnionym korzystaniu ze środowiska jest związana z ponoszeniem odpowiednich opłat.

PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu zastrzega sobie prawo obciążania firmy, której działalność wpływa na wysokość ponoszonych przez **PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu** opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, proporcjonalnymi kwotami w wysokości zależnej od tego wpływu.

- 4.5. Jeśli w wyniku prowadzonej działalności dostawca/wykonawca/najemca spowoduje nadzwyczajne zagrożenie środowiska tj. nastąpi gwałtowne zdarzenie mogące wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub stwarzające zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, pracownicy tej firmy zobowiązani są do natychmiastowego zgłoszenia tego faktu Dyspozytorowi Zajezdni ten następnie powiadamia Głównego Energetyka PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu

5. Postanowienia końcowe.

1. Służby BHP, Inspektor ds. ppoż. i Główny energetyk będą dokonywać okresowych kontroli przestrzegania stosowanych przepisów przez firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.
2. W przypadku nieprzestrzegania postanowień określonych w punktach 1,2,3,4 Zleceniodawca może obciążyć Dostawcę/Wykonawcę/Najemcę odszkodowaniem z tytułu powstałej szkody.

ZLECENIODAWCA/ZAMAWIAJĄCY

DOSTAWCA/WYKONAWCA/NAJEMCA

.....

.....